

Statenmededeling

Onderwerp

Startnotitie Beleidskader Natuur

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant,

Datum

30 november 2021

Documentnummer

GS: 4980315

PS: 4996736

Kennisnemen van

De denkrichting over de opbouw en het beoogde proces van het Beleidskader Natuur zoals opgenomen in de Startnotitie Beleidskader Natuur 2030.

Tijdens een oordeelsvormende bijeenkomst (begin 2022) horen wij graag uw reflectie op deze denkrichting en nodigen wij u uit tot het leveren van input voor het vervolgtraject van het opstellen van het Beleidskader Natuur.

Aanleiding

Zoals afgesproken in 'Sturen met kaders' is de Omgevingsvisie het overkoepelend en leidend kader voor het provinciaal beleid. Het nieuwe Beleidskader Natuur geeft uitwerking aan een belangrijk deel van de basisopgave uit de Omgevingsvisie voor 2030: Natuurgebieden zijn ingericht en de afname van biodiversiteit is naar een positieve trend omgebogen. In 2022 loopt het huidige beleidskader voor natuur af: Brabant Uitnodigend Groen ([BrUG](#)). De opgave op het gebied van natuur blijft groot en de provincie heeft hierin een belangrijke taak en wettelijke rol. Trends en ontwikkelingen in de samenleving vragen om een aangepaste koers. Gezien de grote opgaven die de provincie de komende 10 jaar heeft is het nu tijd voor een nieuw beleidskader met een duidelijk toekomstbeeld voor de Brabantse natuur in 2030

Bevoegdheid

GS vragen PS om hun oordeel te vormen over de eerste denkrichting met betrekking tot het nieuwe Beleidskader Natuur. PS is bevoegd om het nieuwe beleidskader vast te stellen. De hieruit volgende uitvoeringsagenda zal worden vastgesteld door GS, maar zal zodra de uitvoeringsagenda gereed is ook aangeboden worden aan PS. GS is bevoegd om de gelijk oplopende plan-m.e.r. vast te stellen.

Kernboodschap

1. De provincie heeft een grote opgave en veel taken op het gebied van natuur.

Op het gebied van natuur staat de provincie de komende jaren aan de lat voor een groot aantal doelen, waaronder: afronden van het Natuurnetwerk Brabant (NNB) in 2027, herstel van de biodiversiteit, realiseren van de Vogel- en Habitatrichtlijn (VHR) doelen (met versnelling en intensivering voor de stikstofgevoelige typen), daling van de stikstofdepositie in N2000-gebieden, realiseren van de KRW-doelen in 2027, aanleggen en revitaliseren van bossen. Als provincie zijn we gehouden aan internationale verplichtingen via de doorvertaling van de VHR in nationale wetgeving, waaronder met name de Wet natuurbescherming.

Daarnaast hebben we bestuurlijk afspraken gemaakt met het Rijk en de andere provincies in het decentralisatieakkoord (2011) en het Natuurpact (2014), en meer recent n.a.v. de Wet stikstofreductie en natuurverbetering (2021) en het landelijk Programma Natuur. Hierbij zijn we verplichtingen aangegaan.

In 2013 hebben we met onze manifestpartners [afspraken](#) gemaakt over het realiseren van het NNB, inclusief een provinciaal deel met een grote eigen bijdrage van de partners. Deze afspraken moeten we opnieuw bezien in het licht van de sterk teruglopende financiële realiteit.

2. We leren van evaluaties en studies dat de opgaven nog niet zijn gerealiseerd.

Uit de [Evaluatie BrUG](#), de rapportage [Toestand van de Brabantse Natuur 2020](#) en andere rapporten¹ blijkt dat de urgentie van de natuuropgave onverminderd groot is.

De achteruitgang van de biodiversiteit is op sommige locaties gestopt. Brabant breed is de achteruitgang helaas nog niet gestopt ondanks flinke inzet voor verbetering. Het aanleggen van het NNB blijkt onvoldoende om de biodiversiteit te herstellen. De natuurkwaliteit staat onder druk door verdroging, verzuring en vermessing, versnippering en de afname van geschikt leefgebied. De biodiversiteitsopgave is daarmee inherent verbonden met de stikstof-, landbouw-, klimaat-, water-, bodem- en ruimtelijke opgaven.

In de realisatie van het NNB zijn grote stappen gezet en de sterke samenwerkingsverbanden met manifestpartners zijn waardevol. Maar de realisatiegraad ligt achter op schema voor 2027.

Het Brabantse landschap wordt beïnvloed door grote ontwikkelingen, o.a. de energietransitie, de woningbouwopgave, infrastructurele ontwikkelingen en de landbouwtransitie. De borging van landschapskwaliteit ook binnen andere domeinen is essentieel voor een samenhangend provinciaal landschapsbeleid.

Datum

30 november 2021

Documentnummer

GS : 4980315

PS : 4996736

¹ 2e Evaluatie Natuurpact PBL; Voortgangsrapportage natuur 2020; IPBES-rapport over achteruitgang biodiversiteit.

De provinciale ambitie om natuur te verbinden met de samenleving wordt breed gedragen. Een natuurinclusieve inrichting van Brabant kan een grote bijdrage leveren aan het oplossen van actuele opgaven zoals klimaatmitigatie en adaptatie, drinkwatervoorziening en kwaliteit van leven.

Datum

30 november 2021

Documentnummer

GS : 4980315

PS : 4996736

3. Er zijn verschillende trends en ontwikkelingen die vragen om keuzes in focus, rol van de provincie en inzet van middelen.

Diverse ontwikkelingen in de maatschappij vragen om een actualisatie van de aanpak van BrUG voor het natuurbeleid in de toekomst. Enerzijds vragen bijvoorbeeld de toenemende milieudruk en klimaatverandering om meer maatregelen. Het besef groeit dat natuur, klimaat, stikstof, water en bodemopgaven onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn. Anderzijds biedt de transitie van de landbouw- en voedselketen en de verduurzaming in de industrie en mobiliteit een kans om tot een betere balans met natuur en landschap te komen.

Toenemende druk op de ruimte vraagt om meer samenwerking en een integrale aanpak.

De houding en rol van de provincie verandert. Er wordt gestreefd naar meer samenwerking als één overheid en er worden steeds meer afspraken gemaakt met (nieuwe) partners in de uitvoering van beleid.

De waardering voor natuur is altijd groot geweest, en als gevolg van corona alleen maar groter geworden. Tegelijkertijd is er ook discussie over natuurbeleid. Bevolkingsgroei en verstedelijking vragen om meer en nieuwe vormen van woningbouw waarbij ook klimaatadaptatie, natuurinclusief en circulair bouwen een rol spelen.

Gebruik van data en digitalisering biedt een kans voor betere monitoring van natuur.

4. Om de doelstellingen te bereiken zetten we in op 3 ambitielijnen

a. Natuurgebieden robuust, verbonden en beschermd als basis voor biodiversiteit

De eerste ambitielijn bevat de hoofdogaven waarvoor het programma Natuur binnen de provincie Noord-Brabant aan de lat staat. De belangrijkste rol van de provincie in deze lijn is om ontwikkelingen mogelijk te maken. Hier blijft de grootste inzet nodig in middelen en capaciteit. Om de deadlines in 2027 en 2030 te halen moeten hier lastige keuzes worden gemaakt in prioritering, instrumenten en de rol van de provincie.

b. Brabant Natuurinclusief en natuur als kans

Om de doelen voor natuur te halen zijn andere opgaven en ambities randvoorwaardelijk, zoals het verbeteren van de lucht-, water- en bodemkwaliteit en een klimaatbestendige en waterrobuuste inrichting. Niet alleen in de zones direct om natuurgebieden, maar in heel Brabant moet meer rekening worden gehouden met natuur. Hier zoeken we nadrukkelijk (nog meer) de verbinding met andere programma's en externe partners, waaronder bedrijven.

Natuur kan ook bijdragen aan andere opgaven en ambities. Bijvoorbeeld op het gebied van landschap, landbouw, leefbaarheid, gezondheid, stedelijke transitie en de energietransitie. De rol van het programma natuur zal zich hier meer focussen op richting geven en regie nemen door kaders te stellen en aan te haken bij kansen.

Datum

30 november 2021

Documentnummer

GS : 4980315

PS : 4996736

c. Brabantse burgers verbonden met de natuur

Om Brabant echt natuurinclusief te maken is het nodig om de verbinding van de hele samenleving met natuur en natuurbeleid te versterken. Iedere Brabander heeft wel iets met natuur, maar wel vanuit zijn eigen perspectief. We kunnen de verbinding versterken door te werken aan draagvlak voor beleid, ondersteuning te bieden aan partijen die zich inzetten voor natuur en om de samenleving natuur te laten ervaren en beleven.

De provinciale rol zit hier vooral op het stimuleren van beweging. De provincie kan hier o.a. aan bijdragen door een verbindend verhaal op te bouwen, samen met partners en burgers. Een verhaal dat aansluit bij de verschillende perspectieven op natuur, van Natura 2000-gebied tot natuur in de wijk.

Consequenties*Financieel*

De dekking van activiteiten t.b.v. opstellen van het Beleidskader Natuur komt uit het budget van het programma Natuur.

In het beleidskader geven we aan welke structurele en incidentele middelen beschikbaar zijn in de periode tot en met 2030 en hoe deze worden ingezet. Uitgangspunt daarbij is dat we de ambities in stand houden maar adaptief programmeren waar nodig binnen een teruglopend financieel perspectief.

Europese en internationale zaken

Niet van toepassing.

Communicatie

In de aanloop naar het opstellen van deze startnotitie is veel gesproken met verschillende partners en instanties betrokken bij natuur. Daarin is gesproken over de opgaven voor natuur en de dilemma's die hierin meespelen. De komende periode, tot de zomer van 2022, worden deze gesprekken geïntensiveerd én verbreed.

Het participatietraject is ontworpen aan de hand van het provinciaal participatiekompas. Het streven is om toe te werken naar natuurbeleid dat kan rekenen op draagvlak in Brabant. Bij zowel onze partners als ook de Brabantse burger. Daarnaast is het participatietraject ook bedoeld om een bijdrage te leveren aan het opstellen van het nieuwe beleidskader. Om dit te bereiken zetten we in op het informeren en raadplegen van de Brabantse burger. We doen dit door hen te informeren over het nieuwe beleid, en met hen het gesprek aan te gaan over wat zij belangrijk vinden aan natuur, waar zij kansen zien om zelf met natuur aan de slag te gaan en hoe zij het liefst natuur beleven. Parallel

daaraan zetten we de gesprekken met onze partners voort. Zij zijn immers essentieel voor de uitvoering van ons beleid en blijven ons vanuit die rol adviseren.

Datum

30 november 2021

Documentnummer

GS : 4980315

PS : 4996736

We gaan de komende periode op verschillende manieren in gesprek met onze partners en de inwoners van Brabant. Dit gebeurt online en offline, met grote en met kleine groepen. De gesprekken vinden plaats in de Brabantse natuur en ook in stedelijk gebied. We gaan daarvoor de regio in, maar organiseren tegelijkertijd ook online mogelijkheden om het gesprek te voeren. We lanceren hiervoor onder andere een nieuw platform: www.natuurinbrabant.nl

Vervolg

Graag willen we uw Staten gedurende het hele proces van het Beleidskader Natuur meenemen.

Op 18 november heeft u de evaluatie BrUG en evaluatie investeringsfondsen ontvangen. Begin januari ontvangt u het advies van Brabant Advies over maatschappelijke verankering van natuur en natuurbeleid. De hoofdpunten van dit advies zijn al verwerkt in deze startnotitie.

Wij stellen het volgende proces voor met een aantal momenten om over het nieuwe Beleidskader Natuur in gesprek te gaan:

- Januari 2022: Themabijeenkomst PS over startnotitie en evaluatie BrUG
- Voorjaar 2022: Werkbezoek PS
- Najaar 2022: Oordeelsvorming en besluitvorming Beleidskader Natuur

Bijlagen

1. Startnotitie beleidskader Natuur 2030

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,

de voorzitter,

de secretaris,

mr. I.R. Adema

drs. M.J.A. van Bijnen MBA

Programmamanager: de heer H.J. van Herk, (06) 52 79 43 01,
hvherk@brabant.nl.

Opdrachtnemer: mevrouw A.J.G. Breeuwer, (06) 55 68 66 69,
abreeuwer@brabant.nl.

Datum

30 november 2021

Documentnummer

GS : 4980315

PS : 4996736